

Potilas
Vakuutus
keskus

Vuosiraportti 2023

Potilasvakuutuskeskukselle ilmoitetut
tapaukset ratkaisuvuosittain
vuosilta 2018–2023

Potilasvakuutuskeskus potilaiden ja terveydenhuollon ammattilaisten turvana

Potilasvakuutuskeskus (PVK) käsittelee kaikki Suomessa annettua terveyden- ja sairaanhoitoa koskevat potilasvahinkoilmoitukset. PVK ratkaisee potilasvahinkoja koskevan lainsäädännön perusteella, onko kyseessä korvattava potilasvahinko, ja maksaa korvaukseen oikeutetulle lain mukaiset korvaukset. PVK toimii potilaiden ja terveydenhuollon ammattilaisten turvana ja tuottaa potilasvahingoista tietoa terveydenhuollon ja vakuutusyhtiöiden toiminnan sekä potilasturvallisuustyön tueksi. PVK:n jäseniä ovat kaikki Suomessa potilasvakuutuksia myöntävät vakuutusyhtiöt.

Esipuhe

Terveydenhuollon asioista puhutaan soteuudistuksen jälkimainingeissa kenties enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Media on nostanut esiin erilaisia ongelmia, kuten hyvinvointialueiden haastavan rahoitusilanteen ja säästöpaineeet, päivystysten ruuhkat, hoidon saatavuusongelmat, terveydenhuollon henkilöstöpulan, vuokralääkäreiden käytön ja suuret palkkiot, priorisoinnin, keskittämisen ja säästöjen hakemisen etälääketieteen keinoin. Keskusteluun ja huoleen on varmasti aihetta. On tärkeää hahmottaa terveydenhuollon nykyiset ja tulevat haasteet, jotta niihin löydetään ratkaisukeinot ja suomalaiset saavat jatkossakin hyvää ja turvallista hoitoa.

Potilasvakuutuskeskus (PVK) käsittelee kaikki Suomessa annettua terveyden- ja sairaanhoitoa koskevat vahinkoilmoitukset. PVK:n tilastoissa terveydenhuollon ajankohtaiset haasteet eivät ainakaan toistaiseksi näy, vaan vuoden 2023 luvut kertovat hyvin tasaisesta tilanteesta potilasvahinkorintamalla. Uusia vahinkoilmoituksia on kirjattu vajaat 9 400, ja lopullinen vuoden 2023 ilmoitusmäärä todennäköisesti ylittää vuoden 2022 lukemat. Näin ollen vaikuttaa siltä, että vahinkoilmoitusten määrässä on palattu korona-aikaa edeltäneelle maltilliselle nousukäyrälle, joka heijastelee pääasiassa hoitokäynti- ja toimenpidemäärien kasvua.

Vuoden 2023 kuluessa PVK pyrki purkamaan käsittelyjonoja ja lyhentämään käsittelyaikoja. Sen seurauksena vuoden aikana tehtiin ennätyselliset 10 559 korvausratkaisua. Suuri ratkaisumäärä nosti myös korvattujen tapausten lukumääriä, mutta prosentuaalisesti korvattavien osuus kaikista vahinkoilmoituksista säilyi likimain ennallaan. Viime vuonna vajaat 29 % niistä, joiden potilasvahinkoasia ratkaistiin, sai vähintään yhden myönteisen korvauspäätöksen.

Korvauksia potilasvahingoista maksettiin 26,3 miljoonaa euroa, pääosin jo aiempina vuosina sattuneista ja ratkaistuista vahingoista. Kustannukset potilasvakuutusjärjestelmästä olivat kaikkiaan noin 41 miljoonaa euroa, eli likimain saman verran kuin edeltäneinäkin vuosina.

On sanottu, että vahinkoilmoitukset ovat vain jäävuoren huippu kaikista terveydenhuollon haitoista ja henkilövahingoista. Totta varmasti onkin, ettei vahinkoilmoitusta tehdä kaikista tapauksista, jotka täyttäisivät lain mukaiset potilasvahingon korvattavuuden edellytykset. On kuitenkin todennäköistä, että ainakin vakavimmista henkilövahingoista vahinkoilmoitus yleensä tehdään. Se, että korvattavia vahinkoja ei satu prosentuaalisesti enempää, vaikka hoitokontaktien määrä nousee, kertoo hyvää suomalaisen terveydenhuollon laadusta ja potilasturvallisuudesta.

Hoitoon voi Suomessa edelleen hakeutua turvallisista mielin. Jos vahinko kuitenkin sattuu, potilasvakuutus toimii sekä potilaan että terveydenhuollon ammattilaisen turvana.

Helsingissä maaliskuussa 2024

Minna Plit-Turunen

Johtaja, Potilasvakuutuskeskus

2023 lukuina

Vahinkoilmoituksia
9 386

Korvausratkaisuja
10 559

Hakijoista
28,5 %
sai vähintään yhden
myönteisen ratkaisun

Kustannukset
potilasvakuutus-
järjestelmästä
40,9 M€

Huomionarvoista

Vahinkoilmoitusten määrä näyttää kääntyneen uudelleen maltilliseen nousuun korona-vuosien jälkeen.

Sisällysluettelo

1. Ilmoitetut potilasvahingot	4
2. Ratkaistut tapaukset ja korvattavat potilasvahingot	5
3. Korvattavat potilasvahingot vahinkopaikan mukaan	7
4. Korvattavat potilasvahingot eri toimenpiteissä ja perussairauksissa	9
5. Potilasvakuutuksesta maksetut korvaukset	13

Näin luet raportin lukuja

Vahinkotilastot perustuvat tarkastelujakson aikana ilmoitettuihin, rekisteröityihin ja ratkaistuihin tapauksiin. Koska tilastot täydentyvät korvauskäsittelyn aikana, voi aiempien vuosien luvuissa esiintyä pieniä poikkeamia aiempien vuosiraporttien lukuihin verrattuna.

Ilmoitetut potilasvahingot

- Yksi vahinkoilmoitus voi koskea useaa eri terveydenhuollon harjoittajatahoa tai hoitopaikkaa. Vakuutusteknisistä syistä nämä rekisteröidään hoitotahoittain eri vahinkoilmoituksiksi. Vuonna 2023 yksi vahinkoilmoitus kohdistui keskimäärin 1,3 hoitotahoon.
- Joskus vasta vahinkoasian käsittelyn yhteydessä huomataan, että asia on syytä tutkia ilmoitettua laajemmin. Sen vuoksi ilmoitettujen tapauksien määrä voi käsittelyn edetessä kasvaa, ja uusia tapauksia voidaan rekisteröidä aiemmillekin vahinkovuosille. Esimerkiksi tätä vuosiraporttia koottaessa vuodelle 2022 rekisteröityjen vahinkoilmoitusten määrä on 9 431, kun se vuoden 2022 vuosiraportissa oli 9 241. Onkin oletettavaa, että myös vuoden 2023 ilmoitusten käsittelyn edetessä.

Ratkaistut tapaukset ja korvattavat potilasvahingot

- Jokainen rekisteröity tapaus ratkaistaan erillisenä asiana. Vuonna 2023 ratkaisun sai 8 015 henkilöä, joille annettiin yhteensä 10 559 ratkaistua ilmoitetun vahingon korvattavuudesta.
- Jos potilaan ilmoittama vahinkokokonaisuus koskee kahta eri hoitotahoa, joista vain toisen osalta todetaan potilasvahingon tapahtuneen, tilastoituu asia sekä evätyksi että korvattavaksi tapaukseksi. Vuonna 2023 korvattaviksi arvioitiin 2 507 tapauksia, mikä on 23,7 % kaikista ratkaistuista tapauksista. Vähintään yksi myönteinen ratkaisu annettiin yhteensä 2 287 korvauksenhakijalle eli 28,5 %:lle niistä, joiden asia ratkaistiin vuonna 2023.

1. Ilmoitetut potilasvahingot

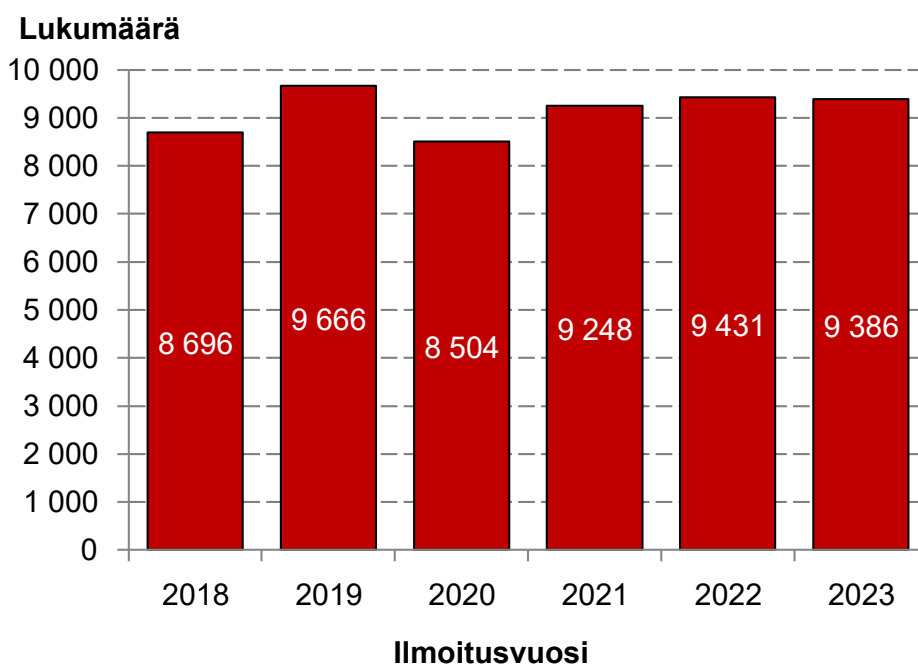
Potilasvahinkoilmoitusten määrä seuraa yleensä pitkälti terveydenhuollon hoitokontaktien ja toimenpiteiden määriä: mitä enemmän hoitokontakteja on ja mitä enemmän toimenpiteitä tehdään, sitä enemmän on myös potentiaalisia vahinkotapahtumia. Ilmoitusmäärä on pitkällä aikavälillä tarkasteltuna ollut nousujohteinen. Vuonna 2020 määrä kuitenkin notkahti koronavirusepidemiasta johtuen.

Vuonna 2023 hoitokontaktien määrään vaikuttivat ainakin paikallisesti edelleen koronaepidemian aikana syntynyt hoitovelka, henkilöstöpula ja jatkohoitopaikkojen puute. Hoitoonpääsyssä on kuitenkin alueellisia eroja.

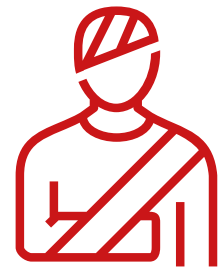
Vahinkoilmoitusten määrässä näkyi pientä nousua, ja palattiin lähelle koronaepidemiaa edeltänyttä ennätysvuotta 2019. Vahinkoilmoituksen teki 7 364 henkilöä, ja ilmoitukset koskivat 9 386 eri hoitopaikkaa tai -tapahtumaa. Ilmoitusten kokonaismäärä nousee vielä noin 200 tapauksella käsittelyn edetessä ja tapahtumatietojen tarkentuessa, joten vuoden 2022 ilmoitusmäärä tulee kuluvan vuoden kuluessa ylittymään.

Tilastoja tarkasteltaessa on huomioitava, että aikaa vahinkoilmoituksen tekemiseen on pääsääntöisesti kolme vuotta siitä, kun potilas sai tietää vahingosta. Sen vuoksi suurin osa vahinkoilmoituksista koskee jo aiempina vuosina annettua hoitoa, ja terveydenhuollossa tapahtuvat muutoksetkin näkyvät tilastoissa viiveellä.

Kuva 1. Ilmoitetut potilasvahingot 2018–2023

Vuonna 2023 potilasvahinkoilmoituksen teki 7 364 henkilöä ja ilmoitukset koskivat 9 386 eri hoitopaikkaa tai -tapahtumaa.

Ilmoitusmäärässä ei yllätyksiä

Vahinkoilmoitusten määrä on pitkällä aikavälillä tarkasteltuna ollut nousujohteinen.

Vuoden 2023 ilmoitusmäärä nousee vielä arviolta 200 tapauksella ilmoitettujen tapausten käsittelyn edetessä.

2. Ratkaistut tapaukset ja korvattavat potilasvahingot

Vuonna 2023 annettiin 10 559 ratkaisua vahingon korvattavuudesta. Korvattaviksi vahingoiksi arvioitiin 2 507 tapausta eli 23,7 % kaikista ratkaistuista tapauksista. Lisäksi korvausperusteen arvioitiin täyttyvän 106 tapauksessa, jossa aiheutunut vahinko oli kuitenkin niin vähäinen, ettei korvausta tullut maksettavaksi.

Korvausratkaisun sai 8 015 eri korvauksenhakijaa. Heistä 28,5 % sai myönteisen korvauspäätöksen vähintään yhden hoitopaikan osalta.

Potilasvakuutuslaki tuntee kahdeksan erillistä korvausperustetta, joista suurin osa tulee sovellettavaksi vain harvoin. Korvattavista vahingoista ylivoimaisesti suurin osa (93,6 % vuonna 2023) korvataan ns. hoitovahinkoina. Näissä tapauksissa korvausperusteena on, että kokenut terveydenhuollon ammattihenkilö olisi menetellyt tilanteessa toisin ja siten välttänyt vahingon. Toiseksi eniten vuonna 2023 korvattiin infektiovahinkoja (4,7 %).

Lisäksi korvattiin joitakin laitevahinkoja (19 kpl), tapaturmavahinkoja (13 kpl), kohtuuttomia vahinkoja (7 kpl) ja lääkkeen toimittamisvahinkoja (3 kpl). Noin kolmannes vahinkoilmoituksista evättiin joko sen vuoksi, että hoito oli toteutettu asianmukaisesti eikä haitallinen seuraus ollut siitä huolimatta vältettävissä, tai sen vuoksi, että korvauksenhakijalle aiheutunut infektio oli lääketieteellisesti perusteltuun hoitoon liittyvä riski, joka kyseisessä tapauksessa realisoitui, ja jota ei kokonaisarvion perusteella voitu katsoa korvattavaksi potilasvahingoksi.

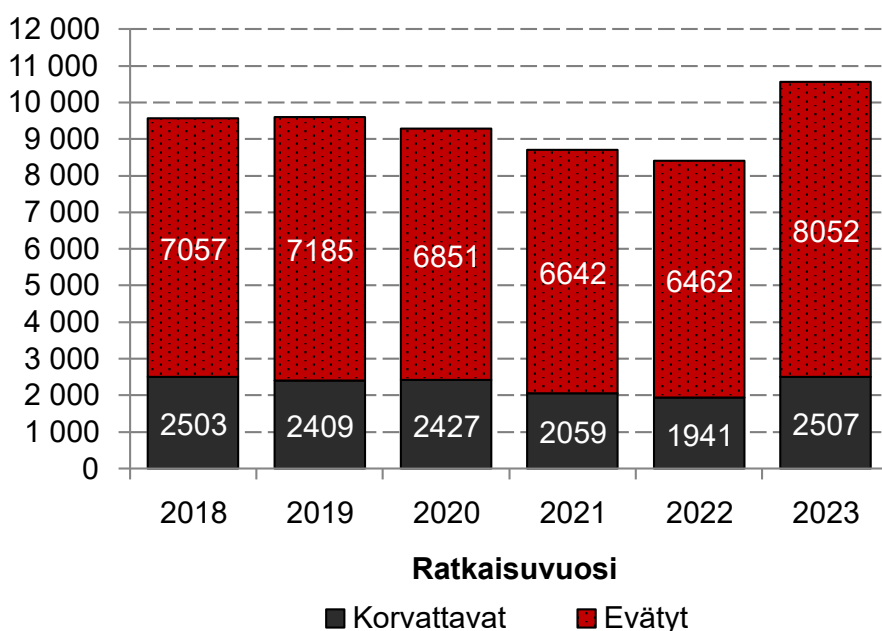
Korvattavista vahingoista n. 94 % oli ns. hoitovahinkoja, jotka potilaan hoidossa olisi tullut välttää.

Toiseksi eniten korvattiin infektioiden aiheuttamia vahinkoja (n. 5 %).

Muilla perusteilla vahinkoja korvattiin vähän.

Kuva 2. Vuosina 2018–2023 ratkaistut potilasvahinkoilmoitukset

Ratkaistujen lukumäärä

Joka neljäs sai korvauksia

Reilu neljännes (28,5 %) korvauksenhakijoista sai korvausta vähintään yhden hoitopaikan osalta.

Taulukko 1. Vuosina 2018–2023, ratkaistut potilasvahinkoilmoitukset ratkaisuvuoden mukaan

Korvausratkaisu	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Korvattavat potilasvahingot						
Hoitovahingot	2 302	2 249	2 222	1 902	1 812	2 348
Laitevahingot	16	19	21	11	6	19
Infektiovahingot	140	99	156	111	99	117
Tapaturmavahingot	28	21	15	19	10	13
Palovahingot	0	0	0	0	0	0
Lääkkeen toimittamisvahingot	6	4	2	3	2	3
Kohtuuttomat vahingot	11	17	11	13	12	7
Implanttivahingot	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	2 503	2 409	2 427	2 059	1 941	2 507
Vähäiset potilasvahingot	115	113	114	87	87	106
Ei potilasvahinkoa						
Ei vältettävissä tai siedettävä	2 588	2 451	2 316	2 200	2 116	2 503
Muu epäämisperuste	4 354	4 621	4 421	4 355	4 259	5 443
Yhteensä	6 942	7 072	6 737	6 555	6 375	7 946
Yhteensä	9 560	9 594	9 278	8 701	8 403	10 559
Suhteelliset osuudet						
Ratkaistut vahinkoilmoitukset						
Korvattavat potilasvahingot	26,2%	25,1%	26,2%	23,7%	23,1%	23,7%
Vähäiset potilasvahingot	1,2%	1,2%	1,2%	1,0%	1,0%	1,0%
Ei potilasvahinkoa	72,6%	73,7%	72,6%	75,3%	75,9%	75,3%
Korvattavat potilasvahingot						
Hoitovahingot	92,0%	93,3%	91,6%	92,4%	93,4%	93,6%
Infektiovahingot	5,6%	4,1%	6,4%	5,4%	5,1%	4,7%
Tapaturmavahingot	1,1%	0,9%	0,6%	0,9%	0,5%	0,5%
Muut vahingot	1,3%	1,7%	1,4%	1,3%	1,0%	1,2%
Ei potilasvahinkoa						
Ei vältettävissä tai siedettävä	37,3%	34,7%	34,4%	33,6%	33,2%	31,5%
Muu epäämisperuste	62,7%	65,3%	65,6%	66,4%	66,8%	68,5%

3. Korvattavat potilasvahingot vahinkopaikan mukaan

Potilasvakuutuskeskus julkaisee korvattavista potilasvahingoista lukumäärätiedot hyvinvointialueittain sekä kokonaislukuna yksityisellä sektorilla sattuneiden korvattavien vahinkojen osalta. Hyvinvointialueiden luvut vuotta 2023 edeltäviltä vuosilta sisältävät niiden alueilla aiemmin toimineiden sairaanhoitopiirien vahingot. Tarkempia tietoja hyvinvointialueilla sattuneista vahingoista voi tiedustella suoraan alueilta.

Korvattavien vahinkojen lukumäärään vaikuttaa olennaisesti se, miten paljon korvausratkaisuja kunakin vuonna on tehty. Vahinkojen lukumäärän kehityksestä ei näin ollen voi suoraan päätellä, miten potilasturvallisuustilanne kullakin alueella on kehittynyt. Pelkästään lukumäärien perusteella ei myöskään voi vertailla eri alueiden potilasturvallisuustilannetta, sillä vertailussa tulisi ottaa huomioon useita taustatekijöitä, kuten esimerkiksi alueella tehtävien toimenpiteiden vaativuustaso ja lukumäärä, väestöpohja ja -rakenne sekä terveydenhuollon hoitokäyntien määrä.

Tarkempia tietoja hyvinvointialueilla sattuneista vahingoista voi pyytää suoraan alueilta.

Taulukko 2. Vuosina 2018–2023, ratkaistut potilasvahinkoilmoitukset ratkaisuvuoden mukaan

Vahinkopaikat	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Hyvinvointialueiden vahinkopaikat*	1 877	1 849	1 837	1 529	1 439	1 883
Uudenmaan hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki	337	355	359	305	293	413
Varsinais-Suomen hyvinvointialue	172	161	156	129	109	126
Satakunnan hyvinvointialue	82	71	86	68	81	94
Kanta-Hämeen hyvinvointialue	97	82	70	67	50	71
Pirkanmaan hyvinvointialue	151	136	144	122	111	123
Päijät-Hämeen hyvinvointialue	81	80	59	78	63	87
Kymenlaakson hyvinvointialue	74	79	67	62	58	71
Etelä-Karjalan hyvinvointialue	49	49	53	40	33	37
Etelä-Savon hyvinvointialue**	72	65	61	57	57	79
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue	83	94	91	67	60	74
Pohjois-Savon hyvinvointialue	96	123	121	93	113	136
Keski-Suomen hyvinvointialue	76	107	77	75	57	106
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue	59	66	67	43	46	69
Pohjanmaan hyvinvointialue	55	45	54	31	35	42
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	48	27	28	34	22	40
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	182	144	180	154	141	162
Kainuun hyvinvointialue	35	36	37	34	31	37
Lapin hyvinvointialue***	98	106	91	52	62	96
Ålands hälso- och sjukvård	7	6	5	6	4	6
Valtion vahinkopaikat	5	2	3	2	1	4
Muut vahinkopaikat	18	15	28	10	12	10
Yksityinen sektori	626	560	590	530	502	624
Yhteensä	2 503	2 409	2 427	2 059	1 941	2 507

*) Hyvinvointialueiden vahinkopaikoilla viitataan kaikkiin niihin vahinkopaikkoihin, kuten terveysasemiin ja sairaaloihin, jotka hyvinvointialueen potilasvakuutus kattaa. Myös hyvinvointialueen terveysasemilla ja sairaaloissa tapahtuneet yksityisten toimijoiden vahingot sisältyvät lukuihin, vaikka ne eivät olekaan hyvinvointialueen vakuuttamia.

**Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän toiminnot siirrettiin Etelä-Savon hyvinvointialueen vastuulle 1.1.2023 alkaen. Etelä-Savon hyvinvointialueen luvut sisältävät myös Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän aikaiset vahingot.

***Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän toiminnot siirrettiin Lapin hyvinvointialueen vastuulle 1.1.2023 alkaen. Lapin hyvinvointialueen luvut sisältävät myös Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän aikaiset vahingot.

4. Korvattavat potilasvahingot eri toimenpiteissä ja perussairauksissa

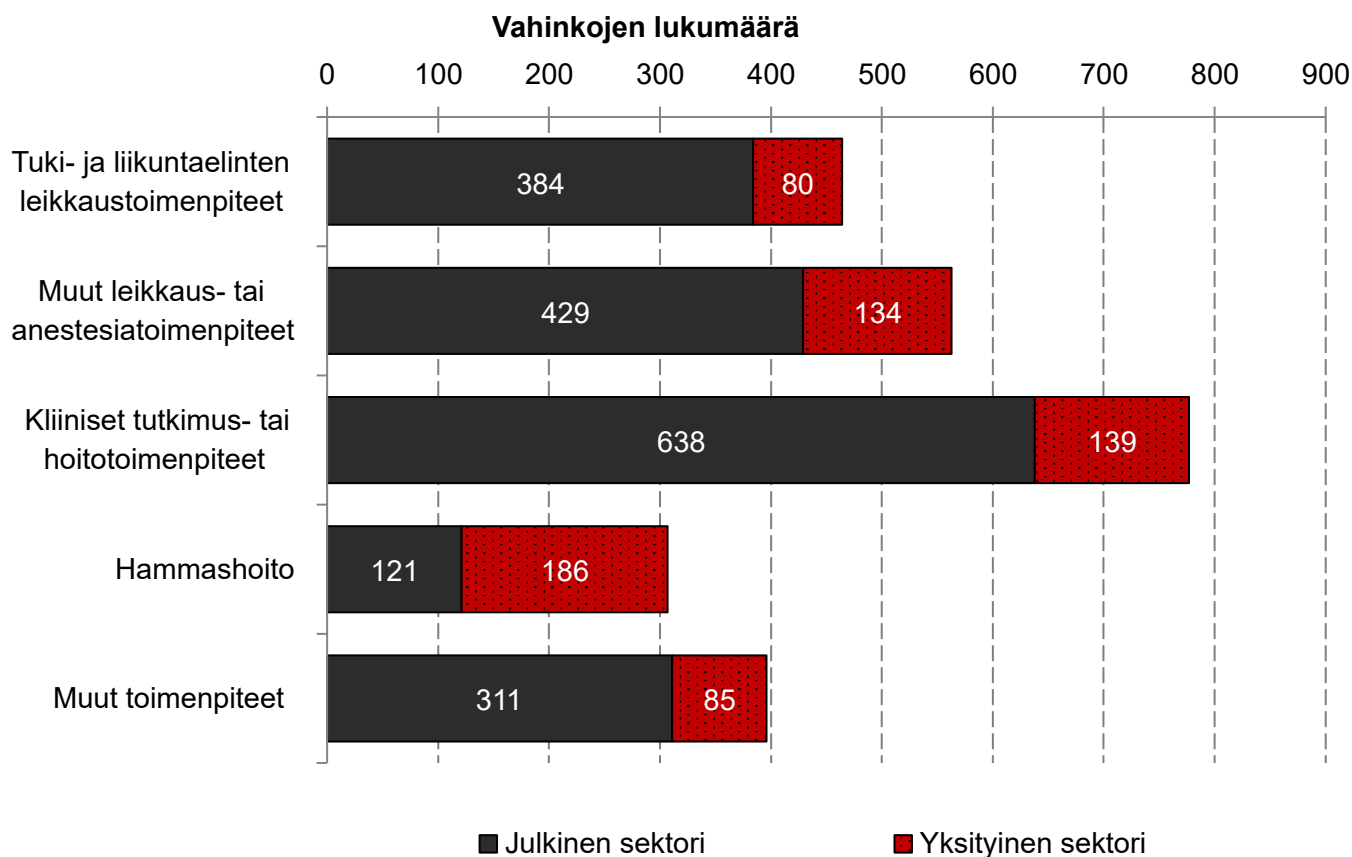
Korvattavat potilasvahingot liittyvät useimmiten leikkaus- ja anestesiatoimenpiteisiin, joiden yhteydessä sattuneita vahinkoja korvattiin vuonna 2023 yhteensä 1 027. Näistä vajaa puolet (464) liittyi tuki- ja liikuntaelinten leikkaustoimenpiteisiin. Erityyppisten kliinisten tutkimus- tai hoitotoimenpiteiden yhteydessä sattuneita vahinkoja korvattiin yhteensä 777. Tässä ryhmässä korostuvat diagnoosin ja hoidon viiveet, joiden määrä on viime vuosina ollut kasvussa. Niissä potilasta ei ole tutkittu riittävästi, tai häntä ei ole lähetetty riittävän ajoissa tai riittävän kattaviin jatkotutkimuksiin, mistä on voinut seurata esimerkiksi sairauden vaikeutumista tai raskaampia hoitoja. Käytettävissä olevien resurssien vähäisyydestä johtuvia vahinkoja ei kuitenkaan korvata potilasvakuutuksesta.

Hammashoidollisten toimenpiteiden yhteydessä sattuneita vahinkoja korvattiin yhteensä 307. Näistä 105 sattui hammasproteettisen hoidon ja 86 juurihoidon yhteydessä. Hammashoidollisten toimenpiteiden yhteydessä sattuneiden vahinkojen lisäksi korvattiin 96 vahinkoa, jotka olivat aiheutuneet hampaiden, leuan, suun ja nielun leikkaus- ja anestesiatoimenpiteissä.

Vahinko sattuu useimmin tuki- ja liikuntaelinten leikkaustoimenpiteessä tai hammashoidossa.

Kliinisiin tutkimus- ja hoitotoimenpiteisiin liittyvät vahingot johtavat usein diagnoosin ja hoidon viivästymisiin.

Kuva 3. Vuonna 2023 ratkaistut korvattavat potilasvahingot

Taulukko 3. Korvattavat potilasvahingot toimenpiteittäin vuonna 2023

Sivujen 10–11 taulukkoon on koottu lukumäärätiedot vuonna 2023 ratkaistuista korvattavista potilasvahingoista toimenpidekohtaisesti julkisen ja yksityisen sektorin hoitopaikkojen mukaan jaoteltuina.

Toimenpide	Julkinen sektori	Yksityinen sektori	Yhteensä	Yksityisen sektorin osuus
Leikkaus- ja anestesiatoimenpiteet	813	214	1027	21 %
A Hermoston tp	54	9	63	14 %
B Umpierityselinten tp	12	0	12	0 %
C Silmän alueen tp	36	16	52	31 %
D Korvan, nenän ja kurkunpään tp	5	2	7	29 %
E Hampaiden, leuan, suun ja nielun tp	25	71	96	74 %
F Sydämen ja rintaontelon suonien tp	6	0	6	0 %
G Rintaontelon seinämän, keuhkojen ym. tp	5	0	5	0 %
H Rintarauhasten tp	7	1	8	13 %
J Ruoansul.kanavan ja sen oheiselinten tp	119	6	125	5 %
K Virtsateiden, miehen sukup.elinten ym. tp	23	3	26	12 %
L Naisen sukupuolielinten tp	44	3	47	6 %
M Raskauteen ja synnytykseen liittyvä tp	27	0	27	0 %
N Tuki- ja liikuntaelinten tp	384	80	464	17 %
NA Selän ja kaulan tp:t	30	1	31	3 %
NB Lapaluun, solisluun, olkanivelen ja -varren tp:t	27	8	35	23 %
NC Kyynärnivelen ja kyynärvarren tp:t	24	5	29	17 %
ND Ranteen ja käden tp:t	36	14	50	28 %
NE Lantion, ristiluun ja häntäluun tp:t	0	0	0	-
NF Lonkkanivelen ja reisiluun tp:t	97	5	102	5 %
NG Polven ja säären tp:t	88	29	117	25 %
NH Nilkan ja jalkaterän tp:t	79	18	97	19 %
Erittelemätön toimenpide	3	0	3	0 %
P Verisuonien ja imusuonijärjestelmän tp	9	1	10	10 %
Q Ihon ja ihonalaiskudoksen tp	12	17	29	59 %
T Pientoimenpide	10	4	14	29 %
U Tähystystoimenpide	17	0	17	0 %
Muu leikkaustoimenpide	1	1	2	50 %
Anestesiatoimenpide	17	0	17	0 %

Toimenpide	Julkinen sektori	Yksityinen sektori	Yhteensä	Yksityisen sektorin osuus
Kliininen tutkimus- tai hoitotoimenpide	638	139	777	18 %
Hammashoidolliset toimenpiteet	121	186	307	61 %
Hampaan poisto ilman leikkausta	19	19	38	50 %
Hampaan paikkaushoito	10	9	19	47 %
Hampaan juurihoito	51	35	86	41 %
Hammasteettinen hoito	14	91	105	87 %
Muu hammashoito	27	32	59	54 %
Muut toimenpiteet	311	85	396	21 %
Radiologinen tutkimus	49	29	78	37 %
Injektio, punktio	11	8	19	42 %
Katetrointi, kanavointi, kanylointi	15	0	15	0 %
Kipsaus, sidonta	0	3	3	100 %
Haavan hoito	3	0	3	0 %
Fysioterapia tai kuntoutus	2	7	9	78 %
Sairaalahoito	14	1	15	7 %
Synnytys	29	0	29	0 %
Hoidon tarpeen arviointi	102	8	110	7 %
Lääkehoito	40	5	45	11 %
Etävastaanotto	4	4	8	50 %
Muu toimenpide	42	20	62	32 %
Yhteensä	1 883	624	2507	25 %

Julkisen sektorin vahingoiksi on luokiteltu myös terveysasemilla ja julkisissa sairaaloissa tapahtuneet yksityisten toimijoiden vahingot.

Korvattavat potilasvahingot perussairauksittain vuosina 2021–2023

Seuraavan sivun taulukkoon on koottu tiedot yleisimmistä perussairauksista vuosina 2021–2023 ratkaistuissa korvattavissa potilasvahingoissa. Tarkastelujakson pidentäminen kolmeen vuoteen tasoittaa ratkaisuvuosien satunnaisvaihtelua ja vuosittaisten ratkaisumäärien vaihtelun vaikutusta korvattavien vahinkojen lukumäärään.

Näissä kolmen vuoden tilastoissa perussairauksina korostuvat hammassairauksien lisäksi erityisesti polven (201 kpl/ 3 v) ja lonkan (171 kpl/3 v) nivelrikko sekä polven tai säären (166 kpl/3 v) ja kyynärvarren (149 kpl/3 v) murtumat. Yleisimmät perussairaudet näyttävät pysyvän vuodesta toiseen samoina, eikä korvattujen vahinkojen määrissä ole näiden sairauksien osalta havaittavissa merkittävää vaihtelua suuntaan tai toiseen.

Taulukko 4. Yleisimmät perussairaudet vuosina 2021–2023 ratkaistuissa korvattavissa potilasvahingoissa

Perussairaus	Leikkaus tai anestesia	Kliininen tutkimus tai hoito	Muu toimenpide	Lukumäärä yhteensä
1. K04 Hammasytimen ja hampaanjuuren kärkeä ympäröivien kudosten sairaudet	7	0	364	371
2. K08 Muut hampaiden ja tukikudosten sairaudet	136	1	212	349
3. M17 Polven nivelrikko	181	12	8	201
4. M16 Lonkan nivelrikko	154	13	4	171
5. K02 Hammaskaries	9	0	160	169
6. S82 Polven ja/tai säären murtuma	72	64	30	166
7. S52 Kynärvarren murtuma	57	63	29	149
8. S72 Reisiluun murtuma	45	48	16	109
9. M48 Muut nikamasairaudet	82	19	7	108
10. M51 Muut nikamavälilevyjen sairaudet	63	32	7	102
10 yleisimmän perussairauden osuus				29%
11. S62 Ranteen tai käden murtuma	25	60	12	97
12. M19 Muut nivelrikot	73	1	3	77
13. S83 Polven alueen nivelten ja siteiden sijoiltaanmeno, nyrjähdys ja/tai venähdys	61	12	4	77
14. K07 Purentaelinten poikkeavuudet (purentavirheet mukaan lukien)	15	0	59	74
15. S92 Nilkan/jalkaterän murtuma	13	47	14	74
16. K80 Sappikivitauti	60	5	3	68
17. S42 Hartianseudun tai olkavarren murtuma	41	16	11	68
18. S63 Ranteen tai käden nivelten ja siteiden sijoiltaanmenot, nyrjähdykset ja/tai venähdykset	22	40	5	67
19. C50 Rintasyöpä	17	18	30	65
20. K35 Äkillinen umpilisäketulehdus	39	15	7	61
20 yleisimmän perussairauden osuus				40%
21. M20 Sormien ja varpaiden hankinnaiset epämuotoisuudet	60	0	0	60
22. H25 Vanhuudenkaihi	48	5	2	55
23. S66 Ranteen ja käden lihas- ja jännevamma	9	40	4	53
24. K05 Hampaan kiinnityskudosten sairaudet	24	1	27	52
25. I63 Aivoinfarkti	1	39	11	51
26. G56 Yläraajan yhden hermon sairaudet	42	6	2	50
27. S76 Lonkan/reiden lihas/jännevamma	13	23	7	43
28. R10 Vatsa- ja lantiokipu	10	15	16	41
29. I25 Pitkäaikainen iskeeminen sydänsairaus	2	25	14	41
30. S02 Pääkopan ja/tai kasvojen luiden murtuma	7	7	26	40
30 yleisimmän perussairauden osuus				48%

5. Potilasvakuutuksesta maksetut korvaukset

Potilasvakuutuksesta maksettavat korvaukset määräytyvät 31.12.2020 saakka sattuneiden vahinkojen osalta potilasvahinkolain (585/1986) ja 1.1.2021 alkaen sattuneiden vahinkojen osalta potilasvakuutuslain (949/2019), sekä vahingonkorvauslain (412/1974) säännösten mukaan. Korvausten arvioinnissa otetaan huomioon liikenne- ja potilasvahinkolautakunnan (Liipo) ratkaisukäytäntö ja soveltuvin osin noudatetaan Liipon julkaisemia liikennevakuutuksen korvausohjeita.

Vajaa puolet (45 %) vuonna 2023 maksetuista korvauksista aiheutui potilasvahingon aiheuttaman ansionmenetyksen korvaamisesta. Reilu kolmannes (35 %) korvauksista aiheutui ns. aineettoman vahingon, eli tilapäisen ja pysyvän haitan korvaamisesta. Viidennes (20 %) maksettavista korvauksista oli sairaanhoidon kustannuksia ja muita potilasvahingosta aiheutuneiden kustannusten korvauksia.

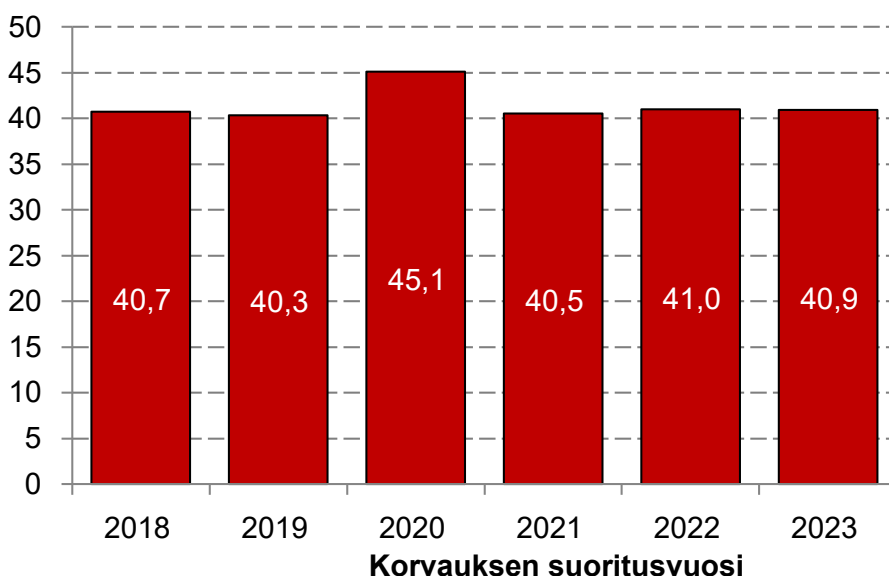
Vuonna 2023 potilasvakuutusjärjestelmästä aiheutuneet kustannukset olivat yhteensä 40,9 miljoonaa euroa, sisältäen korvaustoiminnan hoitokulut ja Liipon potilasvahinko-osaston kulut. Korvauksia maksettiin yhteensä 26,3 miljoonaa euroa, pääosin jo aiemmin sattuneista, ennen vuotta 2023 ratkaistuista korvattavista potilasvahingoista. Esimerkiksi ansionmenetykskorvauksia ja sairaanhoito-, lääke- ja muita kuluja korvataan vahinkoa kärsineelle niin pitkään kuin niitä potilasvahingosta aiheutuu - jopa vuosikymmenten ajan.

Vajaa puolet (45 %) maksetuista korvauksista oli ansionmenetykskorvauksia.

Korvauksia maksettiin myös tilapäisestä ja pysyvästä haitasta sekä potilasvahingosta aiheutuneista kulusta.

Kuva 4. Potilasvakuutuksesta vuosina 2018–2023 suoritettut korvaukset

Korvaus milj.
euroa

Potilasvakuutusjärjestelmästä aiheutuu vuosittain yli 40 milj. euron kustannukset

Terveystieteiden tutkimuskeskukseen ja yhteiskunnalle vahingoista aiheutuneet kustannukset ovat vielä merkittävästi suuremmat.

Kuva 5. Potilasvakuutusjärjestelmästä aiheutuneet kustannukset ja maksetut vahingonkorvaukset korvauslajeittain vuonna 2023

Kustannukset 40,9 milj. €

